

Tähranda meni polisiýa saklady: Bürenjek meselesi azat bolmaly

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 25 января, 2025

Tähranda meni polisiýa saklady: Bürenjek meselesi azat bolmaly
TÄHRANDA MENI POLISIÝA SAKLADY: BÜRENJEK MESELESI AZAT BOLMALY

Doly örtünipdim, saçym görnenokdy we tenimiň belendi-pesi daşarky dünýä üçin syr bolup galypdy, emma sonda-da ýeterlik hasaplananokdy.

Eýrana birinji gezek gidenim ýadyma düşýär. Meň dünýämden uzak dünýädigini we medeniýetdigini duýdum, ol ýerde geçiren wagtymda örän erbet soňlanaýmagy ahmal pursatlary başdan geçirdim.

Maşgalam we men Tähranda bazara gitmegi makul bilipdik. Aýlanyp ýörkäk barmaly ýerimize ýetmek üçin bir mawzoleýiň öňünden geçmeli bolduk. Şindi hemme zady ýerbe-ýer edeliň: Doly ýapynypdym. Başýapynja atynýardym, saçymyň ýeke tary-da görnenokdy, üstesine feraje (halat şekilli uzyn yslamy eşik) hem geýýärdim. Bu meniň öz islegim bilen geýýän eşigimdi. Şol wagtlar şeýle geýinemde özümi rahat duýýardym.

Kümmede girenimizden soñ polisiýa işgäriniň gaharly seredýänini gördüm, maşgalam bilen bile saklandyk. Ynjalyksyzlygymy we aň bulaşyklygymy görüp begenýän ýaly bolan polisiýa işgäri atynan zadymyň bürenjek däldigini, kümmediň

öñünden geçmäňkä çarşaf geýmelidigimi aýtdy. (Çarşaf – göwräni doly ýapmak üçjn geýilýän uzyn etekli ýapynja).

Onuň jahyllygyna haýran galýan ýagdaýda jogap berdim: «Ýok... Doly ýapyndym-a, näme sebäpli mundanam beter ýapynmalymış?» Polisiýa işgäri syrtardy. Gorkymdan we öz dünýämden düýpgöter başgaça dünýädedigimi bilip, sesimi çykarman aýdylany etdim. Bisyrat işgär ýene syrtarmagyny dowam etdirdi. Çarşaf geýdim, kümmediň öñünden geçip, ýolumyz bilen bolduk.

Bu ýagdaý meni häli-häzirlerem haýrana goýýar. Doly örtünipdim, saçym görnenokdy we tenimiň belendi-pesi daşarky dünýä üçin syr bolup galypdy, emma şonda-da ýeterlik hasaplananokdy. Näme sebäpli saklanypdym, başýapynjam bilen näme işleri bardy?

Başyna ýapynja atynmak ýa-da atynmazlyk aýal-gyzlaryň öz islegi we azatlygyna degişli bolmaly.

Eýranly demonstratlar Mahsa Eminence polisiýanyň elinde ölmeginden birküç gün soň geçirilen protestde paýtagt Tähranda köcelere döküldi. (AFP)

Eýranda protest demonstrasiýalary möwjeýän wagty özumi azatlygy ýok edýän we bir indiwidiň menlik duýgusyny elinden alýan syýasatlaryň jogapkärleri tarapyndan gözmezlige salynan sözi sarp edenimde tapýaryn. Bu söz – seçgi: köp kişiniň aňsatlyk bilen geljegine ynanýan azatlyk diňe hakykatda, aýal seçgisi yzygiderli göz astynda saklanmaly, tankyt edilmeli, synlanmaly.

Mahsa Emininiň ady bilinmeli: biz adalat we azatlyk üçin gürlän wagtymyzda onuň ady ýatlanmaly we ýaňlanmaly. Mahsanyň ölümü san-sajaksyz hekaýatyň bary-ýogy ýekejesi. Ol şowakör

syýasatyň we aýal duşmançylygynyň elinde ejir çeken birnäçe zenanyň diňe biri.

Mahsa hossarlaryny görmäge gidende Eýranyň «ahlak polisiýasy» tarapyndan bürenjegi talabalaýyk atynmandygy saklanan 22 ýaşlyja zenandy. Ol bir tussaghana äkidildi we biraz wagt geçensoň azatlyga goýberildi. Mahsa şobada hassahana ýerleşdirildi we üç gün komada ýatyp, aradan çykdy. Aýdylышындан Mahsa mazaly ýenjilipdir, bulam onuň ýaralanmagyna we biwagt aradan çykmagyna sebäp bolupdur. Şoň üçin onuň adyny gören ýeriňizde tutuň, eşitmedik galmasyn!

Mahsanyň gussaly hekaýatyny eşdenimde, elem çekmän durup bilmedim. Onuň hekaýaty maňa ýene birini ýatladýar: Etmedik etmişi boýnuna ýüklenip zalymlarça öldürilen we aýyplanan owganystanly gyzyň – Farhunda Melikzadanyň hekaýatyny. Fargunda gynaldy, urlup-ýenjildi, köcelerde süýreldi, aýyplandy, masgaralandy. Muňa tomaşa etmedik galmadı, emma biri orta çykyp jenaýatkäre edeniň däl diýip bilmedi. Farhunda Melikzadanyň, Mahsa Emininiň atlaryny diliňizden düşürmäň.

Merwe Ŝerbini – 2009-njy ýylda oglunyň gözünüň öñünde öldürilen (ýürekbulagy ýigrenç jenaýaty!) germaniyaly musulman aýal. Bularyň barsy Merweniň bürenjek atynandygy sebäpli boldy. Farhunda Melikzada, Mahsa Emini, Merwe Ŝerbini. Atlaryny gaýtalaň. Eşik geýniş formasy sebäpli zulum gören we masgaralanan aýal-gyzlaryň sanawyny uzatdygyňça uzadyp oturmaly!

Yslam zorlukly hereketleri goldamaýar. Yslam bize saýlap-seçme hukugy we huzur berýär, ýöne muny biziň demokratik azatlykda we asuda durmuşda ýaşamagymza ýol bermegiň ýerine aýal-

gyzlary gysymynda saklamak isleýänler ýalňyş düşündirýär. Hut şonuň üçinem döwlete seslenýärin: ynnyder aýal-gyzlaryňzyň sesini eşidiň, azatlyk üçin gygyrýanlaryň seslerini duýuň. Gahar-gazapdan ýaňa gaýnaýan eýran halkynyň sesine gulak geriň.

Başýapynja atynyp gezmegi gowy görýän zenan hökmünde özümi şol azat erk-ygtyýary ellerinden alynan aýal-gyzlaryň ahy-nalasynyň we gaýgy-hasratynyň öñünde ikiçäk galan ýaly duýýaryn.

Hindistandan Eýrana çenli aýal-gyzlaryň sesleri adalat, çözgüt-çykalga, jogap, saýlaw-seçgi, erk-ygtyýar gözleginde iňleýär, Biz seslerimiz, protestlerimiz tä eşidilýänçä dek ýatmarys. Ýapynja, bürenjek biziň öz meýlimiz bilen dakynmaly, ol biziň öz hak-hukugymyz, öz erk-ygtyýarymyzdaky zat. Tenimizi gözegçilik etmekden el çekiň. Eýranly aýal-gyzlara raýdaşlygymy bildirýärin: Azat seçgi hukugynyň we azatlygyň tarapyny tutýaryn!

Faiza SAKIB.

Penşenbe 29.09.2022 ý.

<https://www.independent.co.uk/voices> Publisistika